

Fișele indicatorilor de monitorizare a SDR Nord 2016-2020

Obiectivul general: *Cooperare eficientă pentru dezvoltarea echilibrată și durabilă a Regiunii de Dezvoltare Nord*

Indicatorul 1. Produsul Intern Brut Regional pe cap de locuitor în prețuri curente, mii lei

✓ **Definiție**

Produsul Intern Brut pe cap de locuitor (PIB p.c.) reprezintă valoarea tuturor bunurilor și serviciilor produse de către unitățile producătoare rezidente pentru consumul final, împărțit la numărul populației.

PIB p.c. este un Indicator cheie pentru măsurarea dezvoltării economice și a performanțelor într-o țară. Indicatorul măsoară produsul economic în cadrul hotarelor naționale și regionale, indiferent de faptul dacă se referă la persoanele ocupate rezidente sau nerezidente.

✓ **Sursa datelor:** BNS

Indicatorul 2. Rata sărăciei, %

✓ **Definiție**

Rata sărăciei extreme este ponderea populației la care cheltuielile de consum per persoană sunt sub pragul de sărăcie extremă.

Pragul de sărăcie extremă reprezintă cheltuielile lunare de consum necesare pentru a face față minimumului necesităților umane pentru mâncare, bunuri și servicii conform specificărilor raportului Ministerului Economiei pe sărăcie pentru anul corespunzător.

Rata sărăciei se consideră unul dintre indicatorii cheie pentru măsurarea inegalității sociale. Aceasta indică mărimea grupului cu venituri mici comparativ cu alți rezidenți din țară (regiune), adică, este scos în evidență grupul supus celui mai mare risc. Rata sărăciei extreme indică ponderea persoanelor care sunt percepute ca fiind sărace comparativ cu standardul național, deoarece venitul lor nu le permite satisfacerea necesităților de bază (mâncare, bunuri și servicii). Valorile înalte în unele regiuni pot ridica întrebări privind echitatea și, de obicei, sunt percepute ca un risc social serios.

✓ **Sursa datelor**

BNS – Cercetarea Bugetelor Gospodăriilor Casnice și Ministerul Economiei – Raportul anual privind sărăcia în Republica Moldova

Indicatorul 3. Indicele de disparitate pentru PIB p.c. (Indicele de disparitate)

✓ Definiție

Patru indici complementari se propun pentru a măsura disparitățile PIB p.c.:

- Raportul max/min PIB p.c. – raportul dintre valorile cele mai înalte și cele mai scăzute ale regiunii;
- Coeficientul de varianță a PIB p.c. – raportul dintre eroarea standard a valorilor la medie;
- PIB p.c. - % la media națională – raportul dintre valoarea pentru fiecare regiune și media națională
- PIB p.c. – numărul regiunilor cu valori mai scăzute de 60% din media națională

Cei 4 indici au scop diferit și deci și interpretare diferită:

Raportul *max/min* este o măsură a extremelor. Acesta poate fi influențat de valorile extreme (regiunile cu valori extrem de înalte sau extrem de joase). Ușor de înțeles și de interpretat: cu cât este mai mare valoarea, cu atât este mai mare diferența între cea mai puternică și cea mai slabă regiune. Corespunzătoare pentru a fi comunicată publicului larg.

$$\frac{Max}{min} = \frac{Regiunea\ cu\ cea\ mai\ mare\ valoare}{ReRegiunea\ cu\ cea\ mai\ mică\ valoare}$$

Coeficientul de varianță (CoV) este măsura pentru „eroarea standard” de la media națională. Comparativ cu raportul max/min, acesta ar putea fi perceput ca o medie de măsură generală a disparităților regionale. Valorile apropiate de 0 indică diferențiere scăzută. În timp ce CoV nu este delimitat de valorile mai sus de 0,50 acesta ar putea fi considerat ca înalt. Dezavantajul – nu este ușor

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum (a_j - \bar{a})^2}{n}}$$

înțeles, în special, de publicul larg. Totuși, este folosit deseori pentru a analiza schimbările în timp.

$$CoV = \frac{\sigma}{a} \cdot 100$$

unde

CoV – coeficientul de varianță

σ - eroarea standard

a_j - valoarea cazului j

a - valoarea medie

n - numărul de cazuri

% din media națională este calculat pentru fiecare regiune și este util atât pentru a înțelege poziția fiecărei regiuni cât și pentru analiza și evaluarea disparităților în general. Acesta este cel mai des utilizat indice de disparitate. Media națională este egală cu 100% și se examinează devierile de la aceasta. De la aceste valori pot fi derivați unii indicatori suplimentari, de exemplu, raportul max/media (raportul dintre regiunea cu cele mai înalte valori și media națională) și raportul min/media (raportul dintre regiunea cu cele mai mici valori și media națională). Indicele este ușor de înțeles și interpretat, în special dacă este însoțit de grafice.

$$\% \text{ din media națională} = \frac{\text{Valoarea pentru regiune}}{\text{Media națională}}$$

Numărul regiunilor sub un anumit prag (60%) de fapt, nu măsoară disparitățile, dar indică severitatea problemei disparităților regionale. Acesta arată câte regiuni sunt sub limita acceptabilă de deviere de la medie. Indicele este ușor de înțeles și interpretat: cu cât mai multe regiuni se află sub pragul de 60% cu atât mai severă este problema regională. Acest indice ar putea fi complementat de calculele privind *numărul și ponderea populației care trăiește în regiunile sub 60% din media națională*. De obicei, pragul pentru PIB p.c. este stabilit la 75% din media națională (inclusiv și pentru definirea eligibilității pentru fondurile structurale UE). Totuși, pentru Moldova această metodă nu este semnificativă deoarece toate regiunile cu excepția Chișinăului se vor afla semnificativ mai jos de limită, fără de careva schimbări în viitorul apropiat. (pentru măsurarea disparităților pentru alți indicatori, totuși,

✓ **Sursa datelor**

Calcule proprii în baza datelor BNS

Obiectivul specific 1: *Accesul asigurat la servicii și utilități publice calitative*

Indicatorul 1. Ponderea drumurilor regionale modernizate, %

✓ **Definiție**

Raportul dintre lungimea drumurilor locale cu suprafață tare, calificate ca fiind în stare bună sau foarte bună și lungimea totală a drumurilor locale cu suprafață tare.

Drumurile locale asigură legătura dintre satele și orașele vecine (de obicei, din același raion) și legătura acestora cu rețeaua națională de drumuri. Criteriile pentru clasificarea drumurilor locale ca fiind în stare bună sau foarte bună sunt specificate în instrucțiunile IDAM (2016).

Indicatorul este calculat în baza formulei ce urmează :

$$\text{Ponderea drumurilor locale evaluate în stare bună} = \frac{(\text{Drumuri locale asfaltate în stare bună} + \text{Drumuri locale pavate în stare bună})}{(\text{Lungimea totală a drumurilor asfaltate} + \text{Lungimea totală a drumurilor pavate})}$$

✓ **Sursa datelor**

În baza datelor IDAM

Indicatorul 2. Rata de conectare a populației la servicii de aprovizionare cu apă (urban/rural),

%

✓ **Definiție**

Proporția dintre suprafața locuințelor conectate la aprovizionarea publică cu apă și suprafața locuințelor clasificat după urban/rural (după cum a fost specificat de către BNS).

Indicatorul derivat calculat în baza datelor BNS

$$\text{Pondere de conectare la aprovizionare cu apă} = \frac{\text{Suprafața locuințelor aprovizionate cu apă}}{\text{Suprafața totală a locuințelor}}$$

✓ **Sursa datelor:** BNS

Indicatorul 3. Rata de conectare a populației la servicii de canalizare (urban/rural), %

✓ **Definiție**

Proporția dintre suprafața locuințelor conectate la canalizare și suprafața totală a locuințelor după urban/rural (după cum a fost specificat de către BNS).

Indicatorul derivat este calculat în baza datelor BNS.

$$\text{Rata de conectare la serviciile de canalizare} = \frac{\text{Suprafața locuințelor conectate la serviciile de canalizare}}{\text{Suprafața totală a locuințelor}}$$

✓ **Sursa datelor**

În baza datelor BNS

Indicatorul 4. Rata de acoperire cu serviciile de salubritate, %

✓ **Definiție**

Proporția dintre numărul locuințelor care beneficiază de serviciile de colectare a deșeurilor menajere și numărul total al locuințelor (case, apartamente).

Locuințele care beneficiază de serviciile de colectare a serviciilor menajere sînt definite ca numărul de locuințe în localități care beneficiază de cel puțin o dată în săptămână de servicii de salubritate furnizate de companii specializate folosind vehicule destinate pentru colectare și transportarea deșeurilor menajere.

Numărul total al locuințelor se bazează pe datele de la BNS. Numărul locuințelor care beneficiază de serviciile de colectare a deșeurilor menajere se bazează pe datele administrative de la primării (Metodologia IDAM). Proporția se calculează în felul următor:

$$\text{Rata de acoperire cu serviciile de salubritate} = \frac{\text{Numărul locuințelor care beneficiază de serviciile de colectare a deșeurilor menajere}}{\text{Numărul total de locuințe}}$$

✓ **Sursa datelor**

În baza datelor IDAM

Indicatorul 5. Numărul gunoiștilor neautorizate, unități

✓ **Definiție**

Locurile de depozitare a deșeurilor menajere care nu corespund cerințelor legale și care nu sînt autorizate de autoritățile competente (gunoiști).

✓ **Sursa datelor**

În baza datelor SADI (IDAM)

Indicatorul 6. Suprafața clădirilor și spațiilor publice renovate prin măsuri de eficiență energetică, m.p.

✓ **Definiție**

Suprafața clădirilor publice cu eficiența energetică îmbunătățită reprezintă suma suprafețelor clădirilor publice asupra cărora au fost aplicate măsuri de eficiență energetică (izolare, reparația sau schimbarea ferestrelor și ușilor, îmbunătățirea rețelei interne de electricitate, etc.). În cazul renovării parțiale, se include doar suprafața părții renovate. Clădirile publice includ toate clădirile care deservește comunitatea și sînt în proprietatea publică (clădirile organelor administrative, spitale, școli, biblioteci, birouri de poliție, etc.)

✓ **Sursa datelor**

În baza datelor SADI (IDAM)

Obiectivul specific 2: Creștere economică durabilă asigurată în regiuni

Indicatorul 1. Produsul Intern Brut regional, preșuri curente, mii lei

✓ **Definiție**

Produsul Regional Brut este produsul economic (valoarea bunurilor și serviciilor produse de către unitățile producătoare rezidente pentru consumul final) atins în cadrul hotarelor regionale, indiferent de faptul dacă acesta poate fi atribuit persoanelor ocupate rezidente sau nerezidente.

✓ **Sursa datelor**

În baza datelor BNS

Indicatorul 2. Valoarea Adăugată Brută, preturi curente, mii lei

✓ **Definiție**

Valoarea Adăugată Brută (VAB) este diferența dintre valoarea bunurilor și serviciilor produse și consumul intermediar, reprezentând astfel, valoarea nouă creată în procesul de producție. Deosebirea față de volumul PIB este că aceasta nu include impozitele și subsidiile pe produse.

Volumul VAB este complementat de către structura VAB reprezentând ponderea activităților economice în totalul VAB la nivel de țară/regiune.

Clasificarea activităților economice se efectuează conform Clasificatorului Național a Moldovei.

✓ **Sursa datelor**

În baza datelor BNS

Indicatorul 3. Investiții pe cap de locuitor, lei

✓ **Definiție**

Raportul dintre volumul total al investițiilor în active materiale și numărul populației.

Investițiile (în active materiale) cuprind cheltuielile direcționate spre lucrările de construcție, montare și asamblare, achiziționarea echipamentului, mijloacelor de transport și alte cheltuieli prevăzute pentru crearea noilor mijloace fixe prin dezvoltarea, modernizarea și reconstruirea celor existente.

Numărul populației se referă la numărul populației rezidente la 1 ianuarie a anului corespunzător.

$$Investiții \text{ p. c.} = \frac{\text{Volumul investițiilor în active de lungă durată}}{\text{Populația rezidentă}}$$

este mai atractivă pentru afaceri.

✓ **Sursa datelor**

În baza datelor BNS

Indicatorul 4. Investiții capitale în PI și ZEL, milioane lei

✓ **Definiție**

Suma investițiilor capitale acumulate (stocul la sfârșit de an) în parcurile industriale și zonele economice libere/zonele antreprenoriale libere, conform rapoartelor Ministerului Economiei.

Parcul industrial este o zonă delimitată cu infrastructură tehnică și de producție pentru desfășurarea activităților economice, în mare parte, producție industrială, furnizarea serviciilor, cercetarea științifică și/sau dezvoltare tehnologică, în scopul valorificării resurselor umane și materiale potențiale a regiunii.

Zonele economice libere/zonele antreprenoriale libere reprezintă părți al teritoriului vamal a Republicii Moldova, separat economic, strict delimitat pe tot perimetrul, în care investitorii locali și străini au permisiunea, în condiții preferențiale la activitate antreprenorială.

✓ **Sursa datelor**

În baza datelor de la Ministerul Economiei (rapoarte de activitate privind parcurile industriale și zonele economice libere).

Indicatorul 5. Întreprinderi mici și mijlocii (IMMuri) la 1000 locuitori

✓ **Definiție**

Raportul dintre suma întreprinderilor micro, mici și mijlocii și numărul populației. Întreprinderile micro, mici și mijlocii sunt clasificate de către BNS în baza numărului salariaților.

Numărul populației se referă la numărul populației rezidente, conform situației la 1 ianuarie al anului corespunzător (în mii).

Metodologia BNS pentru numărul întreprinderilor după mărime și numărul populației rezidente.

$$IMMuri \text{ per } 1000 \text{ locuitori} = \frac{Micro + Mici + Medii \text{ (numărul de întreprinderi)}}{Populația \text{ rezidentă (mii)}}$$

✓ **Sursa datelor**

În baza datelor BNS.

Indicatorul 6. Centre regionale de cercetare și inovare, unități

✓ **Definiție**

Centre regionale de cercetare și inovare sunt organizații care contribuie la desfășurarea activității științifice și de inovare la nivel regional.

Activitate de inovare și de transfer tehnologic - proces de transformare a rezultatelor cercetărilor științifice, ale elaborărilor practice și/sau ale altor realizări tehnico-științifice finalizate (precum și ale cercetărilor științifice și elaborărilor ce țin de acestea) în cunoștințe științifice noi, în produse, servicii,

proces, noi sau perfecționate, care corespund necesităților practice și cerințelor pieței și care sînt supuse procesului de transfer tehnologic și de comercializare.

✓ **Sursa datelor**

În baza calculelor proprii

Indicatorul 7. Numărul obiectivelor turistice reabilitate / amenajate

✓ **Definiție**

Numărul locurilor turistice reamenajate/reabilitate în cadrul proiectelor corespunzător cu SDR Nord/Programele regionale sectoriale pe turism.

Proiectele pentru reabilitarea locurilor turistice includ atracțiile turistice (culturale și naturale), infrastructura turistică conectată direct, la scară mică necesară pentru a fi utilizată de către vizitatori (de exemplu, cărări/drumuri de mers, cățarat, piste pentru cicliști sau călărit, locuri pentru picnic, semnalizare, centre pentru vizitatori, landscaping, etc.), de asemenea, infrastructură tehnică complementară, la scară mică în domeniul atracțiilor cînd și dacă este necesar pentru utilizarea atracțiilor (de exemplu, secțiuni minore de acces ale drumurilor, parcuri de automobile, pavaj, spălătorii, iluminat, facilități, la scară mică de colectare a deșeurilor, etc.)

✓ **Sursa datelor**

ADR Nord sistemul de monitorizarea proiectelor

Indicatorul 8. Capacitatea existentă a structurilor de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare, locuri-pat

✓ **Definiție**

Capacitatea de cazare turistică în funcțiune reprezintă numărul de locuri de cazare puse la dispoziția turiștilor de către structurile de cazare turistică colective, ținînd cont de numărul de zile cît sunt deschise structurile în perioada considerată, adică zilele în care a fost posibilă cazarea turiștilor. Se exprimă în locuri-pat care este determinat de numărul de persoane care pot petrece noaptea în paturile instalate în structura de primire turistică.

✓ **Sursa datelor**

În baza datelor BNS

Obiectivul specific 3: *Guvernanță îmbunătățită a dezvoltării regionale*

Indicatorul 1. Numărul de Strategii raionale de dezvoltare socio-economică aprobate, unități

✓ **Definiție**

Numărul de Strategii raionale de dezvoltare elaborate și aprobate de APL II din RDN.

✓ **Sursa datelor**

În baza datelor APL

Indicatorul 2. Numărul proiectelor de dezvoltare regională finanțate din FNDR, finalizate, unități

✓ **Definiție**

Numărul proiectelor de dezvoltare regională finanțate/co-finanțate prin intermediul Fondului de Dezvoltare Regională, care au fost implementate și finalizate la nivelul RDN de către ADR Nord.

✓ **Sursa datelor**

ADR Nord în baza datelor de monitorizare a proiectelor

Indicatorul 3. Numărul proiectelor de dezvoltare regională finanțate din alte fonduri naționale, cu excepția FNDR, finalizate, unități

✓ **Definiție**

Numărul proiectelor de dezvoltare regională finanțate/co-finanțate prin intermediul altor fonduri naționale, cu excepția Fondului Național de Dezvoltare Regională, care au fost implementate și finalizate la nivelul RDN de către APL și ADR Nord.

Actualmente, Fondul Național de Dezvoltare Regională este unicul instrument financiar dedicat implementării politicii de dezvoltare regională în Moldova. Luând în considerație natura multisectorială a politicii de dezvoltare regională și proiectele respective, intenția este de a crește finanțarea din alte surse alternative, în special, din alte fonduri naționale pentru a atinge sinergia între diferite politici.

✓ **Sursa datelor**

În baza datelor APL

ADR Nord în baza datelor de monitorizare a proiectelor

Indicatorul 4. Numărul proiectelor de dezvoltare regională finanțate din fonduri internaționale, finalizate, unități

✓ **Definiție**

Numărul proiectelor de dezvoltare regională finanțate/co-finanțate prin intermediul fondurilor internaționale, care au fost implementate și finalizate la nivelul RDN de către APL și ADR Nord.

✓ **Sursa datelor**

În baza datelor APL

ADR Nord în baza datelor de monitorizare a proiectelor

Indicatorul 5. Valoarea proiectelor de dezvoltare regională finanțate din FNDR, finalizate, lei

✓ **Definiție**

Valoarea investițiilor atrase prin proiecte finanțate /co-finanțate prin intermediul FNDR, care au fost implementate și finalizate la nivelul RDN de către ADR Nord.

Sursa datelor

ADR Nord în baza datelor de monitorizare a proiectelor

Indicatorul 6. Valoarea proiectelor de dezvoltare regională finanțate din alte fonduri naționale, cu excepția FNDR, finalizate, lei

✓ **Definiție**

Valoarea proiectelor de dezvoltare regională finanțate/co-finanțate prin intermediul altor fonduri naționale, cu excepția Fondului Național de Dezvoltare Regională, care au fost implementate și finalizate la nivelul RDN de către APL și ADR Nord.

✓ **Sursa datelor**

În baza datelor APL

ADR Nord în baza datelor de monitorizare a proiectelor

Indicatorul 7. Valoarea proiectelor de dezvoltare regională finanțate din fonduri internaționale, finalizate, lei

✓ **Definiție**

Valoarea proiectelor de dezvoltare regională finanțate/co-finanțate prin intermediul fondurilor internaționale, care au fost implementate și finalizate la nivelul RDN de către APL și ADR Nord.

✓ **Sursa datelor**

În baza datelor APL

ADR Nord în baza datelor de monitorizare a proiectelor